

ΠΑΛΙ ΓΕΛΑ Ο ΑΠΡΙΛΗΣ

Πάλι γελά ο 'Απρίλης
Κι' είναι Θεού χαρά,
Χίλια διαμάντια παίζουν.
Στά γαλανά νερά.

Έν' άλαφρό μαϊστράλι
Μου σιγολέει στ' αὐτί :
Δέ δοκιμάζεις πάλι
Τὴν Τύχη, όνευρευτή ;

Μά έπαψα νά πιστεύω
Κι' έχω βαριά καρδιά,
Κι' ύφραίνω τώνειρό μου
Στὴν έρημη άμμουδιά.

Κ. ΚΑΡΘΑΟΣ

Η ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ

Με τὴν εύκαιρία πὸν του εδόθηκε τὸ Ἀριστεῖο τῆς μουσικῆς, ὁ κ. Καλομοίρης ἔδωσε σὸ Δημοτικὸ θέατρο στὶς 23 Ἀπριλίου μιὰ συναυλία με ἔργα δικά του. Ἡ συναυλία εἶταν ἡ σημαντικώτερη καὶ ἡ πὸ ἐνδιαφέρουσα τῆς ἐφετεινῆς μουσικῆς ἐποχῆς. Πρῶτα ἄπ' ὅλα, γιὰ τὴν μᾶς ἐπαρουσίασε δείγματα ἀπὸ κάθε εἶδος ἀπὸ τὸ πολύμορφο ἔργο του, καὶ ἔτσι μορσοῦσε ὁ καθένας, καὶ ὁ πὸ ἀμόητος, νὰ σχηματίσῃ μιὰ συνολικὴ ἰδέα γιὰ τὸ ἔργο αὐτὸ πὸν παρουσιάζει μέσα στὴν τόση ποικιλία του μοναδικὴν ἐνότητα σὸ χαρακτήρα καὶ στὶς τάσεις του. Γι' αὐτὸ καὶ σὸ ἐλάχιστο, καὶ σὸ μιὰ φρασούλα μονάχα, ξεχωρίζει ἀμέσως τὸ ὅφος τοῦ Καλομοίρη. Σπάνιο, πὸν σπάνιο προσὸν αὐτὸ στὴ σημερινῇ παγκόσμια μουσικῇ στείρωση. Αὐτὸ τὸ προσωπικὸ ὅφος πὸν διαισθανθήκαμε ἀπ' τὴν ἀρχή, ἀπὸ τὰ πρῶτα ἔργα του, μᾶς ἔκανε ἑμᾶς τοὺς θαυμαστῆς του, νὰ φωνάζουμε με χαρὰ πὸς γεννήθηκε στὴν Ἑλλάδα μουσικὸς πὸν γι' αὐτὸν θὰ μιλοῦσε ὁ κόσμος μιὰν ἡμέρα. Τώρα ὁ Καλομοίρης ἔχει πὸν δημιουργήσει δική του μουσικὴν ἀτμοσφαῖρα πὸν μέσα τῆς κινεῖται ἐλεύθερα, ὅτι δῆποτε ἔργο καὶ ἂν καταπιστῆ, τραγούδι, μουσικὸδράμα, συμφωνία.

Τὰ ἔργα πὸν ἐπαίχτηκαν στὴ συναυλία αὐτὴ μᾶς εἶπαν γνωστὰ ἀπὸ προηγούμενες ἐκτελέσεις—ὅλα ἐκτὸς ἀπὸ τὸ «Κοιμητήρι στὴ θουνοπλαγιά» πὸν εἶναι μέρος ἀπὸ μιὰ συμφωνία του ἀτελείωτη ἀκόμα. Πρῶτα πρῶτα ἀκούσαμε τὸ ἀγαπητὸ πὸν σὸ κοινὸ «Μᾶς τοῦ Πρωτομάστορα» γιομάτο χρώμα καὶ βυζαντινὴν γλιθὴ καὶ μεγαλοπρέπεια. Ἐπειὰ τοὺς ὑπέροχους «Ίάμβους» πὸν ὡς τώρα εἶναι τὸ τελειότερο ἔργο του, ὅσο κι' ἂν ἔγραψε θαυμάσιες σελίδες ἔπειτα ἀπ' αὐτούς. Τοὺς ἀπέδωσε με ξεχωριστὴ διαίσθηση ἡ κ. Παξινού, πὸν ἔχει ἀληθινὰ σπάνια καλλιτεχνικὴ ἰδιοσυγκρασία, καὶ πὸν, ἂν κατορθώσει νὰ ποχτήσει λίγη φιλοδοξία, θὰ φτάσῃ ἀσφαλῶς στὴν ἀνώτατα ἐπίπεδα τῆς τέχνης. Δὲ θέλω νὰ ξαναπῶ τὸ θαυμασμὸ μου γιὰ τοὺς «Ίάμβους», μὰ μὸν εἶναι δύσκολο νὰ μὴ ἐπαναλάβω πὸς καὶ μ' αὐτὸ μονάχα τὸ ἔργο του ὁ κ. Καλομοίρης ἔχει δικαίωμα νὰ τα-

χθῆ σὸ ξεχωριστὴ θέσῃ ἀνάμεσα στὸς σύγχρονους μουσικοὺς τοῦ κόσμου ὅλου.

Τὸ «Κοιμητήρι στὴ θουνοπλαγιά» εἶναι ἐξαιρετικὰ ὑποβλητικὸ. Μετ' ἀνεμίζει ἔργα τοῦ Raffet τοῦ περιήγημον εἰκονογράφου τῆς Ναπολεόντειας ἐποποιίας. Μὸν δίνει τὴν ἴδια συγκίνηση. Οἱ ἤρωες κοιμούνται τὸν αἰώνιον ἔπνο τους στὴν ἠρεμία τῆς ἡσυχασμένης θουνοπλαγιάς ὅπου ἔπαυε νὰ θροῦν τὸ κανόνι—αὐτὸ μᾶς λέει τὸ ἀρχὸ καὶ μεγαγρολικὸ μοῦθο. Στὸν ἔπνο τους ὅμως περνοῦν οἱ δοξασμένες μάχες, οἱ σκιῆς σηκώνονται, οἱ σάλπιγγες ἠχοῦν ἕνα ἠρωϊκὸ μοῦθο, ἀσπληρὸ καὶ μεγαλόπρεπο.

Ἀπὸ τὸ μέρος αὐτὸ προβλέπω μιὰ δραματικὴ συμφωνία ἀνάλογη με τὸν τύπο πὸν μᾶς ἔδωσε ὁ Μπερλιόζ με τόσα τέλεια ἀριστουργήματά του σὸ εἶδος αὐτὸ, καὶ χαίρομαι ἰδιαιτέρως, γιὰ τὸ δραματικὸ στοιχεῖο εἶναι ἐκεῖνο πὸν ταιριάζει καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλο στὴν ἰδιοσυγκρασία τοῦ Καλομοίρη, καὶ ἔπνο ἀποδίδει τὸν ἑαυτὸ του φροικώτερο.

Κοινὴ ἀδυναμία ὅλων τῶν δημιουργῶν εἶναι ἡ ξεχωριστὴ τους στοργὴ στὴ πὸν ἀδύνατα ἔργα τους. Κι' ὁ Καλομοίρης δὲν ξεφεύγει τὸν κανόνα. Αἰσθάνεται ἰδιαιτέρως συμπάθεια στὴν εἰσαγωγή τῆς «Στέλλας Βιολάντη» με τοὺς γλυκανάλιτους θρήνους πὸν ξέρω καλὰ πὸς ὁ ἴδιος ὁ Παλαμῆς δὲν τοὺς ἔχει δώσει ποτὲ καμμιά σημασία. Πόσο θὰ ἠθέλα νὰ τὴν ἔγινε νὰ κοιμηθῆ γιὰ κάμποσα χρόνια τὴ «Στέλλα» του, καὶ τὰ «ρεξεντά» τῆς! Ἐπειὰ αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς ἀπαγγελίας με μουσικῇ εἶναι κατὰ ἐπιτελῶς νόθο καὶ δὲν ξέρω σὸ εἶδος αὐτὸ κανένα ἔργο ὀβλιτῆ μουσικῇ φιλολογία πὸν νὰ εἶναι κατὰ παραπάνω ἀπὸ μιὰ ἀπλὴ προσπάθεια.

Ἡ Μπαλλάντα ἀριθ. 3 γιὰ πιάνο, πατριμένη με ἐξαιρετικὴ δεξιοτεχνία ἀπὸ τὸν κ. Φαρανιάτο, ἔχει ὅλα τὰ στοιχεῖα γιὰ μιὰ συμφωνικὴ ἀνάπτυξη. Ὁ Καλομοίρης καὶ στὴ ἔργα του γιὰ πιάνο σκέπτεται με ὀργήτορα. Ὁρισμένως ἡ Μπαλλάντα μπορεῖ νὰ ἐξελιχθῆ ὡς ἕνα πρῶτο μέρος συμφωνίας.

Ξεχωριστὰ πετυχημένη ἡ ἐκτέλεση τοῦ «Δαχτυλιδιοῦ τῆς Μάνας», (τέλος τοῦ α' μέρους) με τὶς τρεῖς τόσο ταιριασμένες φωνές, τῆς κ. Παξινού, τοῦ κ. Ἀγγελοπούλου, καὶ τοῦ νέου πρωτόδραμου τενόρου κ. Ἐπιτροπάκη, μῆθητοῦ τῆς κ. Φακά. Γιὰ τὸ παιδι αὐτὸ με τὸ θελοῦμένο μέταλλο τῆς φωνῆς του, με τὴν ἐξαιρετικὴν του μουσικὴν ἀντίληψη, με τὰ δραματικὰ του χαρίσματα, ἀνοίγεται ἕνα μέλλον μουσικὸ σπάνιο καὶ θριαμβευτικὸ, ἀρκεῖ ὁ ἴδιος νὰ ἐκτιμῆσῃ καὶ φυλάξῃ τὸ θεσάυρο πὸν τοῦ χάρισε ἡ Φύσις καὶ νὰ ἐργασθῆ σοβαρὰ.

Γενικὴ ἐντύπωση ἔχει ἡ τέλεια ἐκτέλεση τῆς θρηχίσιτας. Ἐνόμιζε κανεὶς πὸς κάθε ὄργανο ἔβαλε τὰ δυνατά του νὰ παρουσιάσῃ ὅσο τὸ δυνατὸ τελειότερο τὸ ἔργο τοῦ ἀγαπητοῦ μαέστρου. Ἐτσι μᾶς ἔδωσε ἡ στρατιωτικὴ ὀρχήστρα τὸ μέτρο τοῦ τί μπορεῖ νὰ κατορθώσει, καὶ τί μποροῦμε ν' ἀπαιτοῦμε ἀπ' αὐτὴν σὸ κάθε τῆς ἐμφάνιση.

Ἡ συναυλία αὐτὴ μᾶς ἔπεισε πὸν ὅλους, ὅτι σήμερον ἔχουμε μουσικὴ δική μας καὶ καλλιτέχνες δικούς μας πὸν ξέρουν καὶ μποροῦν νὰ τὴν ἀποδώσουν.

Καὶ σὸν Ἑλληνας ἔχουμε κάθε δικαίωμα νὰ εἰμαστε περηφάνοι γι' αὐτὸ.

ΑΥΡΑ ΘΕΡΟΥ